

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Geopolitisk spenning og internasjonalt kunnskapssamarbeid: Norske erfaringer

Margrete Søvik

Kontekst

- Kunnskap og nye teknologier står sentralt i geopolitisk rivalisering.
- De nasjonale risiko- og trusselvurderingene peker på kunnskapssektoren som et mål for utenlandsk etterretning og påvirkning.
- Kunnskapssikkerhet og ansvarlig internasjonalt samarbeid har fått økt oppmerksomhet internasjonalt.

Arbeid med ansvarlig internasjonalt samarbeid i HK-dir

- HK-dirs mandat omfatter både sikkerhet i kunnskapssektoren og internasjonalt samarbeid:
  - Kartlegging, kunnskapsgrunnlag/analyse, rådgivning/veiledning.
  - På sikkerhetsområdet: kontroll av virksomhetenes etterlevelse av krav til sikkerhet.
  - På internasjonaliseringsområdet: programmer som støtter mobilitet og internasjonalt samarbeid.
- Oppdrag knyttet til retningslinjer for ansvarlig internasjonalt samarbeid i 2022, i samarbeid med det norske Forskningsrådet og kunnskapssektoren.
- Kunnskapsgrunnlag: Som del av arbeidet med retningslinjene fikk NUPI i oppdrag å kartlegge etiske og sikkerhetsrelaterte utfordringer i internasjonale samarbeid (Gåsemyr et.al., 2022).

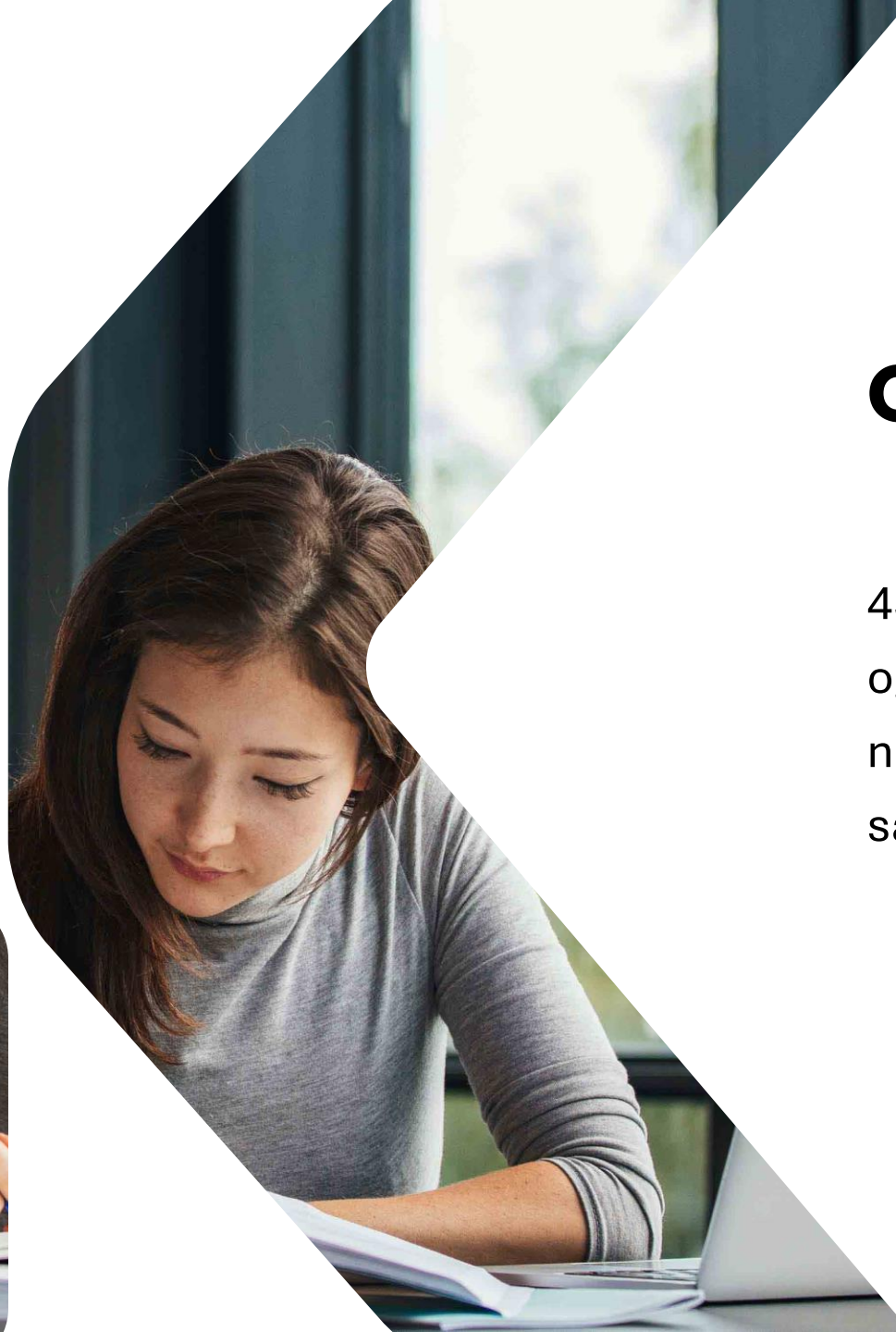
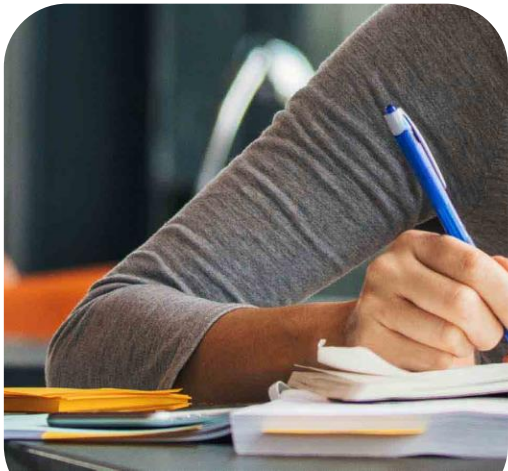

Ny studie utført av HK-dir:

- «Geopolitisk spenning og internasjonalt kunnskapssamarbeid: En kvalitativ studie av erfaringer i norske fagmiljø» (2024)
- Hvordan erfarer ulike norske fagmiljø et mer spent geopolitisk klima?
- Et bidrag til dialog og refleksjon rundt vanskelige avveininger på myndighetsnivå og ved forsknings- og utdanningsinstitusjonene.

Om studien

43 dybdeintervju med faglig ansatte og ledere innenfor teknologi og naturvitenskap og humaniora og samfunnsvitenskap.

Situasjonsforståelse og erfarte hendelser

- Høy oppmerksomhet rundt sikkerhetsutfordringer
- Teknologi og naturvitenskap:
  - Kina er hovedutfordringen
  - Få erfarte hendelser
- Humaniora og samfunnsvitenskap:
  - En rekke land kan være utfordrende
  - Erfaring med trusler og press mot akademisk frihet og ytringsfrihet

Geopolitisk spenning påvirker faglig virke

- Teknologi og naturvitenskap:
  - Eksportkontroll krevende
  - Lang behandlingstid og usikkert utfall
- Humaniora og samfunnsvitenskap:
  - Tilpasninger av forskning og utdanning
  - Selvsensur
- Konsekvenser på sikt:
  - Samarbeid stanser opp, rekruttering mer krevende
  - Konsekvenser for kunnskapsberedskap

Samarbeid og informasjonsdeling

- Lokale vurderinger
- Støtte fra ledelse og administrasjon
- Støttebehov innenfor humaniora og samfunnsvitenskap
- Tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og informasjonsdeling
- Samarbeid mellom institusjonene
- Forutsigbare rammer fra myndighetene
- Samarbeid med europeiske partnere

Direktoratet for
høyere utdanning
og kompetanse

Takk for oppmerksomheten!

Margrete.sovik@hkdir.no

